

Douwe Biesma

voorzitter raad van bestuur Leids Universitair Medisch Centrum (LUMC)

KORTE KLAP OF LANGE ADEM

Grote en belangrijke thema's in de zorg zijn niet in een periode van vier jaar, de zittingsduur van een kabinet als de regering onderweg geen kleerscheuren oploopt, op te lossen. Onderwerpen zoals preventie, het verbeteren van de kwaliteit, duurzaamheid, betaalbaarheid, digitalisering of 'moet alles wel wat kan' kennen een doorlooptijd van soms meerdere kabinetten. Een langjarig commitment van bijvoorbeeld tien jaar is nodig om daadwerkelijk resultaat op deze onderwerpen te behalen. Zaaïen en oogsten op deze gebieden, het lukt vaak niet om dat binnen één kabinetsperiode te realiseren. Vandaar een pleidooi om het budget voor de volksgezondheid te splitsen in een langjarig budget (de lange adem) en actuele thema's (de korte klap), waarbij het meeste budget zal moeten gaan naar de lange-termijn doelstellingen.

Te veel aandacht voor de waan van de dag

Helaas gaat op dit moment veel tijd en geld naar de

'waan van de dag' of het verwerken van verkiezingsprogramma's in kortetermijndoelstellingen, waarmee het electoraat tevredengesteld kan worden. We verliezen ons bijvoorbeeld in discussies over volumennormen of regionale ordening van zorg, waar veel geld voor wordt uitgetrokken. De tijd tussen het investeren in preventie en het zorgvuldig analyseren van deze maatregelen of het bereiken van een algehele implementatie is daarentegen misschien wel tien tot twintig jaar; een minister of een kabinet wil eerder tastbaar resultaat zien.

Niemand wil pronken met de veren

van z'n voorganger als dat ten koste gaat van tijd en geld voor je eigen ideeën.

Langjarige visie door langjarige bestuurders

Een mooie illustratie van het feit dat sommige onderwerpen vragen om een lange adem kwam naar voren bij een bezoek aan het Sant Joan de Déu Barcelona Hospital in Barcelona. Met nauwelijks verholen trots presenteerde de CEO van het ziekenhuis de missie en visie van dit gerenommeerde, internationale, universitaire kinderziekenhuis. Hij toonde een 10-jaar oud plaatje met de basis van het succes van dit ziekenhuis, een weg met een T-splitsing: doorgaan op het geëffende pad of een onbekende afslag nemen richting internationale

profilering. Langdurig vasthouden aan deze visie met overigens ook een CEO die zo'n 20 jaar aan het roer staat, zijn wezenlijke onderdelen van dit succes, nog steeds volgens dezelfde CEO. Zo lang eenzelfde bestuurder, dat past niet meer bij onze governancecode. De woorden van de CEO gaven echter stof tot nadenken; misschien wordt de uitwerking van een langjarige visie helemaal niet gediend met een maximale zittingsperiode voor een bestuurder van twee keer een periode van 3 of 4 jaar.

Onderscheid in lange en korte termijn thema's

Ik pleit voor een onderscheid in de zorg tussen thema's die vragen om een langdurig commitment van

opeenvolgende kabinetten en veldpartijen en meer kortstondige onderwerpen. Een 10- of 20-jaren plan met duidelijke doelstellingen en gereserveerd budget voor de echte pièces de résistance, de bovenliggende grote uitdagingen binnen de zorg, waar niet aan getornd kan worden en waar we ons allemaal aan hebben geconfirméerd.

Het denken over de langere termijn zijn we echter in de afgelopen jaren deels kwijtgeraakt. De coronapandemie en de oorlog in de Oekraïne heeft ons in een operationele stand gezet, waarin overleven belangrijker is dan nadenken over de volgende generatie. Waar het noodzakelijk was om op korte termijn tot resultaten te komen, wordt het nu weer tijd voor een langetermijnvisie.

Ik hoop dat we daarbij niet verzanden in langlopende discussies, zoals bijvoorbeeld rondom de klimaatdoelstellingen. Maar dat we aan de slag gaan met de lange-adem-issues zonder ons te laten verstoren door steeds wisselende samenstellingen van kabinetten met de drift om snel te scoren. Pas dan gaan we echte stappen zetten rondom preventie, duurzaamheid of digitale transformatie. o

“Niemand wil pronken met de veren van z'n voorganger als dat ten koste gaat van tijd en geld voor je eigen ideeën.”

